

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

84. šteč.

V Ljubljani, v soboto, dne 14. avgusta 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Nacionalistična furija.

Nobena dežela pač ni dobila posebnega patenta za noreost. Povsod se gode reči, ki se rogajo razumu in sramote človeštvo. Vendar pa bo težko dobiti državo, v kateri bi bila javna blaznost tako razvita in pognana na vrhunec kakor v Avstriji, kjer ji daje nacionalizem toliko hrane, da ne more poginiti. Seveda živi v Avstriji mnogo narodov; toda razlagati se s tem vendar ne da vse, kar se godi pri nas, zakaj tudi drugje morajo narodi živeti drug z drugim, pa vendar ne uganjajo tako trapastih burk kakor v Avstriji. Najlepsi dokaz, da razlika narodnosti in nujni vzrok za protikulturne boje in smešne ravse, je mala Švica, kjer bi bile nemogoče one burke, ki so v Avstriji vedno na dnevnem redu in se v zadnjih dneh igrajo poglavitno na Dunaju in na Nizjem Avstrijskem.

Nekoliko brezpomembnih mladih ljudi, ki bi pa radi takoj igrali veliko vlogo, je kar naenkrat razkrilo «češko nevarnost» na Dunaju. In proti tej nevarnosti kliče v boj s tistim patosom, ki se redno opaža pred menažerijskimi in panoramskimi šotori, ameriškimi gugalnicami in vrtilnicami v Wurstelpratu, v Letermanovem drevoredu i. t. d.

Davno je znano, da živi na Dunaju najmanj 300.000 Čehov. Večinoma so delavci, ki jih je privabilo veliko mesto s svojo industrijo. Dokler je bilo indiferentnih, neorganiziranih, za izkoriščanje sposobnih delavcev čeških več kakor nemških, so jih tudi najbolj nacionalni nemški podjetniki radi vabili v svoje tovarne in nikomur ni prišlo na misel, da bi bila to nevarnost za Dunaj. Velikanska množica, ki se je na ta način zbirala v velikem mestu in v njegovi industrialni okolici, pa ni mogla ostati brez življenja. Nastale so organizacije, poleg važnih strokovnih, političnih in gospodarskih tudi manjvažna zabavna društva, ki sicer malo koristijo, a nič ne škodujejo. Prav v teh malih društvih pa so nacionalci naenkrat spoznali «nevarnost».

Najprej je je neko fante razkrilo v Švehatu pri Dunaju, kjer je tako malo društvo pred kratkim privedilo skromno zabavo pod naslovom «Obzinky» (veselica ob žetvi). Leta in leta se že ponavljajo te zabave, pa nikdar ni bilo nič hudega. Letos so naenkrat nemški nacionalci mobilizirali v Švehatu nekoliko tisoč svojih pristavev, da — odbijejo češki napad na nemški Švehat! In vprizorili so skandale, da mora biti treznega človeka sram.

Od tega časa stika par «odrešenikov nemškega naroda» neprenehoma po čeških veselicah. Vsaka se tako skromna češka zabava je zdaj «provokacija», nacionalna nevarnost», «napad na nemški značaj» i. t. d. V nedeljo so bili radi take veselice velikanski kravali v dunajskem okraju Simmering, dan pozneje v Hernalsu in tako gre to kar po vrsti. Češke socialno-demokratske organizacije hočejo po Donavi prirediti izlet v Vahavo in tudi to razglasi blazni nacionalizem za «napad na nemštvo».

Človek se prijema za glavo. Ampak to ne pomaga. Človek spoznava, kako nesposobna je bila buržoazija, kako nezmožne so bile njene vlade v tej državi, ki v dolgih desetletjih niso znale vsvariti razmer, da bi mogli narodi pokojno živeti, delati in se razvijati sobi in skupnosti v prid.

A če buržoazija ni bila sposobna za to nalogo, je treba napeti vse moči, da pridejo do veljave tisti, ki hočejo rešitev. Kazati s prstom na nemško-nacionalne surovosti, ne zadostuje. Sedanje dunajske burke so ogledalo, v katerem bi nacionalizem lahko spoznal, kako klavrno smešne so njegove «vojne» in traparije sploh.

A nacionalizem me spoznava in noče spoznati. Zato je treba družega elementa, ki ima več resnobe. Treba je, da nastopi z vso svojo močjo organizirani proletarijat.

Vtiski iz daljave.

Bregence, 8. avgusta.

Čeravno me loči 40 ur vožnje po brzovlaku od Slovenije, se mi zdi, da se je moja domovina razširila in da sem še doma. Tukajšni ljudje se drže po cesti, v gostilni prav tako kilavo kakor Slovenci, hodijo okrog z rožnim vencem v roki in z velikimi mašnimi bukvami kakor Slovenci, jedó žgance kakor Slovenci, le jezik je drugačen. Tukajšni ljudje vežejo nekako nemščino, v kateri je edino, kar se dobro razume, črka r, ki se vleče v celih besedah in v govoru sploh kot dolga nepretrgljiva nit.

Večkrat, kadar sem prisiljen poslušati take pogovore med tukajšnjimi ljudmi, se mi zdi prav tako kakor tistim, ki so prisiljeni poslušati stroj, ki venomer enako ropota in drdlja ter se kar oddahnejo, ko stroj utihne. Tako se oddahnem jaz, kadar se režim iz kraja, kjer mlatijo Vorarlberčanje svoj dialekt. No, človek se že privadi, saj je navsezadnje taka žival, ki se prilagodi vsem razmeram v goreči Afriki kakor v ledeni Sibiriji.

Tudi luka v Bregencu me vsaj nekoliko spominja na naš Trst, ker neprenehoma vozijo parobrodi od mesta do mesta ter se človek pelje za 50 vinarjev v veliko militaristično Nemčijo kakor v malo ter svobodno Švico. V pol ure časa, če hočem, se nahajam v treh državah in iz okna, kjer stanujem, vidim Germanijo, Švico in Avstrijo. To ni malenkost, prosim! Bodensko jezero je veliko in ni mu videti konca z golimi očmi; vrhutega — česar nisem nikdar mislil — se vozi gospod grof Zeppelin s svojim zrakoplovom, podobnim dolgi cigari skoraj vsak dan nad jezerom ter prihaja tudi nad naše hiše ropotajoč kakor avtomobil. Obrača tisto veliko cigaro v zraku kakor sam hoče in v pondeljek je priletel tako nizko nad hiše, da se je razločno čulo vpiti iz čolna pod zrakoplovom navadni Heil! kot pozdrav; in potem je spet odletel ropotaje nad jezero ter v svoj «hangar» v luki Fridrichshafen, ki se od tu razločno vidi.

Se nekaj moram pripomniti, kar je name napravilo prijeten vtisk. Pravijo, da je Italija dežela cvetja in rož; toda človek, ki pride na Vorarlberško, občrti, toliko je tu cvetja in rož. Ni je hiše, ki bi ne bila navavnost obsuta z najrazličnejšim cvetjem in z rožami. Vsa okna so polna cvetja, vsi vrtili, pred hišo, za hišo, na mestnih vodnjakih, na mestnih svetilkah, povsod kar mrgoli najraznobarvnejšega cvetja. Da, Italija ima tu velikansko konkurenco, vsaj kar se tiče cvetja.

Ljudje pa tu žive največ od gozdarstva, živinorejstva in platnena industrija je tu že precej razvita. Klerikalcem gre tu še precej gladko in v tem je Vorarlberg najbolj podoben naši mili Sloveniji.

Franco Milost.

Socialistični uspehi v Italiji.

Na vse načine se trudijo oboževalci kapitalizma, pred vsemi klerikalci, da bi svojim vernim ovčicam dopovedali, kako «nazaduje» socialna demokracija. Kdor n. pr. čita «Slovenca» in tiste zakotne lističe, ki zajemajo svoje modrost iz enakih virov, se mora čuditi, da je sploh še kaj socialne demokracije na svetu.

Podobno kriče tudi narodnjaki, odkar so razpeli svoje mreže, da bi nalevili med delavci tiste pristase, katerih ne dobe več med meščanstvom. Toliko so se že nalagali o «porazih» socialne demokracije, da bi bil moral že davno izginiti zadnji socialist, če bi bile tiste vesti količjak resnične.

Med tem pa kažejo dejstva prav narobe: Nikjer ni toliko resničnega, krepkega napredka, kolikor na polju socializma in socialne demokracije. Tudi tam, kjer ovirajo razne okolnosti boj in razvoj delavskega gibanja, je vendar napredek očiten. Tako je n. pr. v Italiji. Dne 1. avgusta je bilo tam nekoliko nadomestnih volitev, ki so prinesle socialni demokraciji velik uspeh ter povečale število njenih poslancev za dva, tako da je sedaj v italijanski zbornici 44 socialističnih zastopnikov.

V prvem genovskem okraju je bila potrebna nadomestna volitev, ker je bil sodrug Pietro Chiesa izvoljen na dveh mestih ter je opustil genovski mandat. Namesto njega je bil sedaj izvoljen sodrug Canepa, urednik ondotnega socialističnega glasila «Il Lavoro» Dobil je 3990 glasov. Mandat je torej ostal v socialističnih rokah.

Druga volitev je bila v kraju Ostiglia. Tam se je glavna volitev razveljavila radi raznih nerednosti in pri nadomestni volitvi je prišel mandat v socialistične roke. Izvoljen je bil sodrug Bonomi s 300 glasovi večine. Bonomi je politični urednik glavnega glasila italijanske stranke «Avanti».

Tudi dne 1. avgusta je bila ežja volitev v Novari. Tukaj se je pri glavni volitvi zgodila mala sleparija. Za poslanca je bil namareč razglašen vladni kandidat in šele verifikacijska komisija je dognala, da ni imel pri glavni volitvi noben kandidat absolutne večine in bi se bila morala razpisati ežja volitev. To se je naknadno zgodilo in izvoljen je sodrug Giulietti, ki je dobil 3493 glasov, četim je bilo za vladnega kandidata oddanih 2541 glasov. Vladna stranka je od časa glavnih volitev nazadela za 700 glasov.

Takega «propadanja» socialne demokracije se nasprotniki že lahko veselijo, nikakor jim pa ne zavidamo tega veselja.

Za Indijo.

Indijski dijak Dhangra je, kakor smo svojčas naznanili, ustrelil angleškega podpolkovnika Curzona, katerega je smatral odgovornega za angleško vladno metodo v Indiji. Prijeli so ga in postavili pred vojno sodišče, kjer je bil obsojen na smrt, pozneje pa pomiloščen na dosmrtno ječo. Ko je slišal smrtno obsodbo, je dejal: Srečen sem, da imam čas, umreti za svojo domovino.

Če se hoče razumeti nele njegovo dejanje, ampak splošno razpoloženje v Indiji, je treba poznati najvažnejši del njegovega govora. Dhangra je pred svojimi sodniki dejal:

«Prav ničesar ne želim povedati, da bi se zagovarjal; le pravičnost svojega dejanja hočem dokazati. Če je za Angleže patriotično, bojevati se proti Nemcem, ako bi okupirali Anglijo, tedaj trdim, da je v mojem slučaju še mnogo bolj pravično in patriotično, bojevati se zoper Anglijo.

Smatram, da so Angleži odgovorni za umor, ki je v zadnjih 50 letih izvršen nad 80 milioni mojih rojakov. Krivi so tudi, da izsesajo vsako leto nad dve milijardi mark iz Indije, da obogate svoje deželo. Na vas leži odgovornost za obešanje in izganjanje mojih rojakov, ki delajo v Indiji le to, kar svetujejo tukaj Angleži svojim rojakom. Anglež, ki gre v Indijo pa dobiva, recimo 2000 mark na mesec, izraka smrtno obsodbo nad tisočimi mojih ubogih rojakov, zakaj tisoč teh ubogih ljudi lahko živi od 2000 mark, ki jih porabi Anglež večinoma za svoje frivolnosti in zabave. Če nimajo Nemci pravice, okupirati to deželo, nimajo niti Angleži pravice vladati v Indiji. In popolnoma opravičeni smo, ugonobiti vsakega Angleža, ki sramoti našo posvečeno deželo. Čudim se strašnem svetohlinstvu in porogljivosti angleskega naroda, če glumi bojevnika za zatiranje človeštva, dočim je sam kriv tako strašnega zatiranja in takih grozot v Indiji, kakor je vsakoletni umor dveh milijonov naših ljudi in oskrunba naših žen. Zelim, da me obsodite na smrt, zakaj tedaj bo maščevanje mojega naroda močnejše. To izjavljam, da pokažem zunanjemu svetu in zlasti tistim, ki z nami simpatizirajo, pravičnost svojega dejanja. To je vse.»

Svoje naročnike prosimo, da odpošljejo takoj naročnino za „Rdeči Prapor“.

Volilni boj na Goriškem.

Organizacijam in zaupnikom!

Odbor deželne organizacije jugoslovanske socialno-demokratske stranke na Goriškem sklicuje **izredno deželno konferenco** ki bo v nedeljo, dne 29. avgusta ob 9. dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Imenovanje kandidatov za deželnozbornske volitve.

2. Slučajnosti.

Vse organizacije po deželi prosimo, naj zasledljivo pošljejo svoje zastopnike.

Deželni odbor

jugoslovanske socialno-demokratske stranke na Goriškem.

Vse organizacije in vsi zaupniki po Goriškem se prosijo, naj sedaj, ko so razloženi

volilni imeniki

strogo pazijo na to, če so vpisani vsi volilci, ki so pristali naše stranke. Če so v volilnih imenikih pomanjkljivosti ali napake, naj se takoj reklamira. Volilno pravico v splošnem razredu imajo vsi, ki so 24 let stari in bivajo najmanj eno leto v sedanji občini, odnosno v mestu.

Skrbeti je treba, da se ne zamudi termin. Nihče se ne sme zanašati, da je bil vpisan pri zadnjih volitvah. Vsakdo se mora za sedanje volitve vnovič prepričati, če ni izpuščen. Samo sedaj, ko so imeniki razloženi, je čas za reklamacije. Kdor bi zdaj zamudil, ostane brez glasu, pa če bi mu šla tisočkrat volilna pravica. Treba je torej na vsak način, da store sodrugi sedaj svojo dolžnost.

Paziti je pa tudi treba, da niso vpisani mrličji, Amerikanci, nedoletni, sploh nevolilci.

Kdor potrebuje kakšno pojasnilo, ga dobi pri deželnem tajnistvu.

Dopisi.

St. Jur ob južni železnici. (Zanimiv shod.) Javni ljudski shod, ki ga je socialno-demokratska stranka sklicala dne 8. t. m. ob treh popoldne v Kinchevo restavracijo v St. Jurju ob j. želez., je bil v marsikaterem pogledu za stranko poučljiv. Sodrugi Kitek je nameraval namesto dež. poslanca, sodr. Horvateka, na tem shodu govoriti o predmetu «Novi davki in Slovenci». Udeležba je bila silno piela, kar jasno pričuje, da se naše ljudstvo vsled psihične in materialne revščine ne zanima za nobeno reč, ki presega le za stopnjo njegov krčeviti eksistenčni boj. Sodrugi Kitek se je postavil v svojih izjavah na popolnoma realno, življenskim odnosom Slovencev povsem odgovarjajočo podlago. Zatrjeval je, da je za Slovence vitalen interes brezplačna posest do 5 ha, zavarovanje za starost, onemoglost in nezgode, brezplačno zdravilstvo, centralizacija vseh vrst

zavarovanja v deželi in skrajšanje obveznosti vojaškega službovanja. Nadalje je potrebno podprati šolsko obveznost razširiti in to z motivacijo, da če naši otroci pohajajo v šolo manj časa, nikakor ne bodo odrešili naših kmetij i. t. d. K odgovoru na te zahteve se je povzpela neka oseba, ki je trdila, da slovenski kmet nikakor ni revež, da je celo izzivajoče, prištevati kmete revnim slojem, zakaj oni so «samostojni slovenski agrarci». Povedal nam je dotičnik tudi, da že zavoljo tega ne spadata delavec in kmet skupaj, ker prvi zahteva osemurni delavnik, kmet pa da mora pri šestnajsturnem delavniku vstrajati. Nadalje si je socializem osvojil samo mesta, agrarizem je pa kmetova bodočnost, kajti slovenski kmet je producent, ki producira žito in živino za trg. Tem nazorom so se celo domačini in znanci dotičnika uprli, kar se nam yidi umevno, ker vidimo vsi, ki nimamo iz takih nazorov nikatih dobičkov, da pride slovenski kmet dandanes le kot konsument in ne kot producent v poštev. Ko bi se bilo splašalo na take trditve odgovarjati, to je, če bi bil shod dobro obiskan, bi mu bil sodrug Kitek temeljito odgovoril. Ker so pa zborovalci samaj obsojali početje «slovenskega agrarca», je preostajalo sodr. Kiteku samo še obrazložiti, koliko samostojnih kmetov v Avstriji se lahko prišteva agrarcem. Vsebinsko agrarizma tvori namreč samo petina vseh kmetijskih obratov, štiri petine pa stoje na in pod nivojem delavca. Dosegli smo ta dan vsaj to, da je še po zaključanju shoda nekaj kmetov in mladeničev kazalo zanimanje za stvar, na kar je sodr. Pičinin obljubil, sklicati še en shod v najkrajšem času, če jamčijo za boljše udeležbo.

Domače vesti.

— **V Podgori** na shodu H₂O je izjavil njen predsednik Knaflič, da so liberalne stranke samo tisti kontingent naroda, ki skrbi za svoj žep. Očital je torej liberalizmom nekaj jako grdega: da izrabljajo stranko za svoje privatne koristi. V resnici poznamo mi tudi takšnega voditelja liberalnih strank, kateri je porabil priliko, ko je v imenu izvršev. odbora ponujal poslansko kandidacijo odlični osebi, da ji je v svojem imenu v postskriptu priporočal svojo zalogo — najnovejših pisalnih strojev najboljše vrste za ceno K — —. To objavljamo kot fakt, ki se ga predsednik goriske H₂O lahko posluži v dokaz svoje resnične trditve, ako bi ga namreč «Soča» zavolje nje zgrabila.

— **H₂O v Trstu in v Gorici** povdarja, da se je zato ločila (!) od soc. demokracije, ker ji ta ni zadosti narodna. Marsikdo bi si torej mislil, da si ta organizacija skuša pridobivati pristavev samo z narodnostnega momenta. Toda motil bi se! Narodnostni moment ostaja pri H₂O čisto podrejen. Glavno vlogo igrajo tudi tu gospodarski interesi, in sicer produktivne zadruge, h katerim učenost narodnjakarjev prišteva tudi konsumne zadruge! Agitacija H₂O z narodnostjo je zgolj sleparstvo.

— **Prodaja krajskih pivovaren**, ki se je pričela z Aurovo, je končno ne le gotovo, ampak tudi priznano dejstvo. Seveda je priznanje zelo sramežljivo, vsekakor bolj sramežljivo od tistih narodnih napadov na nas, ko smo objavili prvo vest. Zanimiva je ta prodaja v dvojnem oziru. Prvič kaže, kakšen nesramen švindl se pri nas uganja z narodnostjo. Dr. Oražen, lastnik Aurove pivovarne, je eden največjih narodnjakov; lani je v septembrskih dnevih puhtelo slovenstvo iz njega kakor par iz kotla; nihče ni bil tako navdušen za narodni bojkot, za gospodarski bojkot, za gospodarski boj z Nemci, sploh za absolutno narodnost kakor on. In letos gre njegovo slovensko podjetje v nemške roke. Ali bo zdaj priznal, da se je motil? Da sta kapitalizem in narodnost različni reči? Da so gospodarski interesi močnejši od narodnih? — Kaj še! Za teorijo bo narodnost dobra slejkoprej; teoretično bo narodnost vseobsežna, brez-pogojna, vprašanje vseh vprašanj, interes nad vsemi interesi; samo v praksi — so, v praksi pojde narodnost v kot, če bo radi dobička treba stopiti na breznarodno stališče. — Drugo, kar nas uči ta prodaja, je pa prihod velekapitalizma med nas. Koncentracija kapitala, umikanje malih in srednih podjetij pred velikimi in velikanskimi, ki imajo svoje poglavitne zastopnike v kartelih in v ameriškanskih trustih, se razširja, napreduje ter se uresničuje tudi pri nas. Zakoni kapitalizma so povsod enaki in veljajo za ves svet. Dogodki potrjujejo socialno-demokratski nauk. Le škoda, da se ne morejo zaviti po stari znani metodi. Kako lepo bi bilo, če bi se moglo reči, da so socialni demokratje uničili Aurovo in mengiško pivovarno!

— **Blazeni slovenski kapitalizem.** Dobili smo sledeči uljudni dopis, ki ga objavljamo, ker smo dobre volje: Uredništvo «Rdeči Prapor» v Ljubljani. Sklicujoč se na § 19. tiskovnega zakona, zahtevam podpisani za oziroma na priobčeno vest pod naslovom «Blazeni slovenski kapitalizem» v 80. št. «Rdečega Praporja» z dne 5. avgusta t. l. na tretji strani v prvem predelu, v kateri se bere med drugim: «Posebno zanimiva je izjava vodje «Narodne tiskarne», Lukešiča, ki je tudi vodja goriskih krščanskih socialcev. Dejal je namreč, če bi bil on gospodar, bi naravnost odklonil (namreč dopust), češ, da delavci niso vredni dopusta.» Da priobčite na istem mestu in z istimi črkami v po-

staynem roku nastopni stvarni popravek: Ni res, da sem rekel: «Če bi bil on gospodar (namreč jaz), bi naravnost odklonil dopust, češ, da delavci niso vredni dopusta», — marveč res je, da sem rekel predsedniku tiskarskega društva, da o tej stvari ne odločujem jaz, da naj se obrne na g. načelnika «Narodne Tiskarne»; zraven sem dostavil: Ako dovolijo vse goriske tiskarne dopust, bom priporočil g. načelniku, da dobi tudi osobe «Narodne Tiskarne» dopust. V Gorici, dne 7. avgusta 1909 Ludvik Lukešič, vodja «Narodne Tiskarne». — Besedo ima sedaj naš zaupnik.

— **Staro rimsko grobišče** so zasledili v bližini Rudnika pri Ljubljani. Odkopavali so zemljišče in prišli na sled rimskim grobovom, o katerih so odkrili pet. Grobišče leži na stari rimski cesti med Emono in Siscia. V bližini te rimske ceste so že večkrat našli kake rimske starine, kakor rimski denar iz časov carja Trajana in pri tovarni šotnega prahu v Skofljici pa stari denar cesarja Avgustina. Prisli bodo na sled še marsikateri zanimivi stvari iz rimskih časov, posebno na dolenski strani ljubljanske okolice, kjer so bile rimske postojanke.

— **Ponesrečena delavka.** V Novem Vodmatu se je pri zgradbi nove stavbe podrl zidarski oder na zidarsko delavko Marijo Kolega. Delavki je padel na glavo tram, da je takoj obležala nezavestna. Ponesrečeno delavko so prepeljali v deželno bolnico.

— **Višnica na Dolenjskem**, o kateri smo poročali, da je izginila v podzemeljsko jamo, bo kmalu zopet v normalnem tiru. Jama se zabetonira. — Misli se pa tudi na regulacijo celega potoka od Višnje gore.

— **Arstiran trgovec z dekleti.** Na Reki so prijeli 47 let starega Jožefa Stanzerja iz Maribora, ki je bil zadnji čas v Trstu za čevljarja in hišnika. Pri njem so dobili 20 letno Julijo Zupanc iz Zidanega mosta, katero je hotel prodati na Reki.

— **Ustrelil se se je** v četrtek zjutraj v Celju trgovski pomočnik Anton Zagar iz strahu pred vojaško službo.

— **Pri vasovanju.** Ponoči na 2. avgusta je prišel 26 letni Anton Čelofiga, posestniški sin iz Gorice na Požeg vasovat. Tamkajšnji fantje so ga opazili in neki fant iz Frama ga je ustrelil s samokresom v prsi. Težko ranjenega so drugi dan pripeljali v bolnišnico.

— **Neureča.** Nočni čuvaj Alojz Rep je po noči stražil po Krčevini, a je vsled teme padel v jarek in si pri tem zlomil levo nogo. Rešilni voz ga je pripeljal v bolnišnico.

— **Za mladinske organizacije** so prispevali na shodu v Narodnem domu (nabiralna pola št. 5): Ivan Erlab 50 vin.; po 20 vin.: Matija Menart, Mihael Jager, Josip Petrič, Novsak, Jakob Podipeč, Pivk, Schmidt, Bizjak, Zagar, Stimec, Svetlin, Sternad, Lassy, Hamerssek, Zalokar, Tomanič, Kosi, Straki, Blotnik, Rožanc, Slak, Basel, Pangre, Tešar, Krži, Knez, Sitar, Ragl, Simsič, Angerl in ne čitljivo ime; po 10 vin.: Wagner, Erjavc, Tarsič, Zorman, Podobnik, Sinkovc, Sartory, Kulmar, Simončič, Obrekar, Mohar, Dobrajc, Lestak, Sterle, Rosec, Fakonja, Rosi, Logar, Terček, Ogris; 40 vin. pa Skamovša in 1 krono pa Ivan Jager. Skupaj 10 kron in 10 vin.

Iz stranke.

o **Bolgarska socialna demokracija** je imela te dni svoj 16. redni zbor, na katerem je bilo zastopanih 54 organizacij. Politično organiziranih članov šteje stranka 2427, med njimi 876 obrtniških, 157 poljedelskih, 139 tovarniških delavcev, 285 trgovskih uslužbencev, 774 učiteljev in uradnikov ter 196 članov svobodnih poklicev. Zadnje leto je stranka priredila 1290 organizacijskih in agitacijskih ter 615 javnih političnih shodov. Pri volitvah je dobila stranka v šestih krajih 4410 glasov. Zadruge, ki pripadajo stranki, štejejo 2260 članov in so imele 700.000 frankov prometa. Močno razvita je strankina literatura; knjigarna stranke je imela zadnje leto 124.092 frankov prometa in 16.443 frankov dobička. Glavno glasilo stranke je «Rabotničeskij Vjestnik», mesečno izhaja znanstveni list «Novo Vreme». Letošnje majske slavnosti se je udeležilo 7000 delavcev. Na zboru je zastopal sodrug Kaclerović srbsko socialno demokracijo ter je obširno govoril o nalogih socialne demokracije na Balkanu.

o **Delavsko razstavo**, ki jo je priredila ondotna organizacija češke socialno-demokratske stranke, so v nedeljo otvorili v Plznu v navzočnosti zastopnikov stranke, mestne občine, plzenske in prške trgovsko-obrtne zbornice in mnogoštevilnega ljudstva.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“!

Strokovni pregled.

Ljubljanske mizarje opozarjamo na «Tobačnega delavca», ki izide te dni in bo priobčel prav zanimiv članek, tičeč se žen mizarjev, ki so tobačne delavke. Dobiti ga bo v društvenih prostorih po 6 vin. številko.

Tržaški kovinarji, bodi si da so ali niso člani tržaške organizacije kovinarjev, so vabljeni na važno glasovanje, ki bo v nedeljo, dne 15. t. m. ob 10. dopoldne v „Delavskem domu“ ul. Boschetto 5., II. nad. Posebno sodrugom priporočamo, da se tega zborovanja udeleže v velikem številu.

Skupina pristaniških delavcev v Trstu ima v nedeljo, 15. t. m. ob 9. dopoldne v „Delavskem domu“ ul. Boschetto 5., I. nad., izredni občni zbor. Dnevni red: Poročilo odbora in slučajnosti. Če ob navedeni uri ne bo navzoče potrebno število članov, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje ob vsakem številu članov.

Strokovna komisija v Trstu vabi odbore tržaških skupin prometnih, prevoznih in pomorskih delavcev na važno skupno sejo, ki bo v ponedeljek, dne 16. t. m. ob pol 9. zvečer v prvo nadstropni dvorani Delavskega doma. Vsi odbori strokovnih organizacij v Trstu so pa vabljeni na skupno posvetovanje, ki bo v sredo, dne 18. t. m. ob 1/2 9. zvečer.

Klesarski delavci se prosijo, naj ne prihajajo sedaj iskat dela v Trst, ker so tukajšnji klesarski delavci v boju z delodajalci.

Našim naročnikom. Današnji številki priložili smo poštne črke. Prosimo vse one naročnike, katerim je potekla naročnina, da jo takoj obnove.

Shodi.

Rojan pri Trstu. V nedeljo, dne 15. t. m. ob 10. dopoldne se vrši v gostilni „International“ v ulici Boccaccio št. 25. zaupno zborovanje sodrugov, ki stanujejo v Rojanu in v bližini ulice Boccaccio. Dnevni red: Ustanovitev krajne organizacije za Rojan in rojanski del mesta; volitev krajnega odbora ter volitev zastopnikov v zaupniški zbor okrajne organizacije tržaške. Sodruga, ki so dobili vabilo, prosimo, da se tega zborovanja gotovo udeleže in da privedejo s seboj še take tovariše, znanice in prijatelje socialne demokrate, ki bi hoteli pristopiti kot člani krajni organizaciji.

Podova. V nedeljo, 15. avgusta je javen ljudski shod v gostilni gospe J. Šparavec v Podovi ob 3. popoldan z dnevnim redom. Novi davki in slovensko ljudstvo.

Tržič. V nedeljo, 8. t. m. se je vršil pri Pellerju javen shod, na katerem je poročal sodrug Tokan o zaključanju zadnjega zasedanja državnega zbora. Obsojal je obstrukcijo in pritrdil so mu celo nekateri navzoči klerikalci. Žal, da je bila udeležba precej pičila. Vsaj od naših sodrugov bi se moralo pričakovati, da se udeleže shodov polnoštevno in da puste ob taki priliki vse drugo na stran. Tržiskim zizibambulam in Zabukovčevim zamorcem v Križih pa svetujemo, da puste v prihodnje naše lepako pri miru! Mi tudi ne blatimo in ne trgamo nasprotnikom lepakov. Če ta opomin ne bo pomagal, pomagali si bomo na drug način.

Zadnje vesti.

Politični položaj.

Dunaj, 14. avgusta. Krščansko-socialna parlamentarna zveza je imela včeraj konferenco, o kateri je izdala sledeči komuniké:

«Pod predsedstvom dr. Luegerja je bila danes konferenca parlamentarne komisije kršč.-socialne zveze, da zavzame stališče napram omogočenju delavnosti državnega zbora. Člani zveze so prišli skoraj polnoštevno, med drugimi tudi predsednik zbornice, dr. Pattai. V vseh točkah je vladalo popolno soglasje. Sklenilo se je soglasno, udeležiti se konference dne 17. t. m., ki jo je sklical načelnik poljskega kola Glombinski ter podvzeti vse, da postane parlament čim prej zmožen za delo in nastopati vedno v soglasju z ostalim strankami.»

«Ostale stranke», na katere mislijo krščanski socialci, so nemško-meščanske. Pattai je v privatnem pogovoru dejal, da je po njegovem mnenju vse odvisno od vprašanja, če se posreči, spraviti češki deželni zbor v tir. Dr. Suštersiču ne verjame; on misli, da gre Suštersiču za slovensko pravno fakulteto v Ljubljani in da je to nova težava, ker so Nemci v planinskih deželah, zlasti na Štajerskem, nasprotni slovenskemu vseučilišču.

Dunaj, 14. avgusta. V krogih poslancev se pripisuje akciji Globinskega malo upanja na vspeh. **Dunaj, 14. avgusta.** Dr. Lueger sklicuje načelnstvo krščansko-socialne stranke za torek na sejo, da se dogovore o «nacionalni agitaciji dunajskih Čehov». Krščanski socialci, ki so se leta in leta dobrikali kratkovidnim slovanskim narodnjakom, so zadnji čas sploh popolnoma sneli krinko in se kažejo prav take šoviniste kakor Schönererjanci in Wolfvci.

Dunaj, 14. avgusta. Policija dela velike priprave za jutrišnji izlet Čehov v Vahavo, da prepreči izgrede.

(Česke socialno-demokratsko turistovsko društvo na Dunaju prireja jutri izlet po Donavi v Vahavo. Nemško-nacionalni puhloglavi gobezdaci Malikove sorte, ki so pretepčasti, da bi se znali s kakršnokoli pametno rečjo uveljaviti, se pa lažejo, da prirejajo Čehi v nemški Vahavi česko nacionalno «demonstracijo», pa hočejo mobilizirati kar

je na Dunaju nacionalno-pijanih puhloglavih mlečno-zobcev in napasti češke izletnike, v Kremsu, Melku i. t. d. pa preprečiti izkrcanje izletnikov. Krščansko-socialna sodrga smatra to za ugodno priliko, da dokaže svoj «pristai» nacionalizem, glasoviti samostan v Melku bo zaprt, da ga noben izletnik ne bo mogel ogledati, skratka par nemško-šovinističnih pobalinov hoče storiti kar je le mogoče, da bi blamirali nemški narod pred vsem svetom.)

Švedska splošna stavka.

Stockholm, 13. avgusta. Iz inozemstva prihajajoči meščanski časopisi so vsi polni vesti o pojemanju stavke. Vse te vesti so čisto enostavno zlagane. Odkar so vstopili tiskarji v stavko, ne more domače kapitalistično časopisje razširjati svojih laži, pa jih zato odklada v tujini. Resnica je, da se stavka še razširja. Tako so se tiskarjem pridružile še druge stroke poligrafske obrti, litografi, izdelovalci klisejev, fotografi i. t. d.

Hamburg, 13. avgusta. Vodstvo stavke je takoj v začetku izdalo parolo, da naj delavci ne pijo nobene opojne pijače. To se splošno vpoštevata in še nikdar ni bil v Stockholmu tako vzoren red kakor sedaj. Enake vesti prihajajo tudi iz pokrajinskih mest. Zanimivo je, da je bil v Helsingborgu edini pijani človek, ki je bil te dni aretiran, član nove meščanske garde, ki so jo kapitalisti ustanovili «za čuvanje reda».

Stockholm, 13. avgusta. Stavka prinaša kapitalistom vsak dan nova razočaranja. Ravnatelj svetovnoznane tvornice «Separator», Bernström, je leta 1902 odpustil vse delavce in si je potera napolnil tovarno s samimi neorganiziranimi in «zvestimi» delavci (a la N. D. O. — Op. ur.). Vsi so se sedaj pridružili splošni stavki. Tudi Rettingova tobačna tovarna je dolge mesece zbiral nesocialistične delavce in tudi oni so sedaj pokazali tovarni hrbet.

Stockholm, 13. avgusta. Da se zdravniki in bolniki tudi v času stavke lahko vozijo, izdaje glavni odbor v Ljudskem Domu posebne proste listke za take slučaje. Po tak listek je prišel tudi sluga princa Karla, kraljevega brata. Vprašali so ga, če je princ bolan in ker je moral sluga priznati, da je zdrav, je moral oditi brez karte.

Stockholm, 13. avgusta. Ob vseh lažeh, ki jih razširjajo vladni krogi, morajo vendar priznati, da je 285.000 delavcev v stavki. V resnici je število mnogo večje.

Krščansko vprašanje.

Carigrad, 13. avgusta. Napetost je še vedno velika. Poročila včerajšnjih časopisov so bila preveč optimistična. Včeraj je imel ministrski svet sejo, na kateri se je posvetoval o odgovoru, ki se izroči jutri grški vladi na njeno moto. Sliši se, da je nova nota sestavljena v malo uljudnem tonu ter očita Grški, da so v Kaneji grški orožniški častniki razobesili grško zastavo in da vodijo ne le na Kreti, temveč tudi v Makedoniji in na otokih preoblečeni grški častniki odpadniško agitacijo.

Veliki vezir je izjavil grškemu poslaniku, da grški odgovor ni zadovoljiv.

Pariz, 13. avgusta. «Matinu» se javlja iz Carigrada: Turška vlada izjavlja, da je grški odgovor nezadosten. Turški ministrski svet je sklenil, poslati novo noto grškemu kabinetu in varstvenim silam. Zapovedništvo mornarica je dobilo zapečatene ukaze. Vsi častniki, kar jih je ns. dopustu, so poklicani v službo.

Carigrad, 13. avgusta. Pri oficirskem banketu na čast Mahmud Šefket paši so se slišali zelo bojevitni govori.

Solun, 13. avgusta. V Ipeku in Djakovi so bili burni shodi. Resolucije pozivajo vlado, naj ukaže, da se maršira proti Atenam. Ipek in Djakova bi dali 40.000 prostovoljcev. Mladoturki in Arbanasi agitirajo proti vladi, zahtevajo demisijo Vilmi paše, Šefket paše in vojno z Grško.

Carigrad, 13. avgusta. Konzuli varstvenih sil so izročili provizorični vladi v Kaneji sledečo izjavo: «Da se odstrani naposledna nevarnost sedanjega položaja in da ne bo treba mednarodnim četam vnovič zasedati Krete, je neizogibno potrebno, da se ohrani položaj, kakršen je bil v trenutku, ko so varstvene čete zapustile Kreto; zlasti velja to za razobešanje grške zastave. — Od provizorične vlade se zahteva odgovor do soboto zvečer.

Carigrad, 13. avgusta. «Mornarica je dobila ukaz, da počaka z odjadranjem do sobote.

Španija in Maroko.

Madrid, 13. avgusta. Streljanje iz topov v Penon de la Gomera je trajalo ves dan. Končno je bil sovražnik pregnan. Topništvo je streljalo tudi na sosedne maročanske vasi. Mnogo Mavrov je ubitih in ranjenih.

Melila, 13. avgusta. Kabili so zopet napadli transport živeža ter so izgubili 6 mrtvih in več ranjenih.

Alhucemas, 13. avgusta. Maročani streljajo še vedno na mesto. Oni imajo nekaj izgub. Španci nobenih.

Tanger, 13. avgusta. General Marina je dovolil dvema delegatoma Kabilov, da sta se odpeljala iz Melile v Tanger z nalogom, da izvesta pri španskem poslanstvu za pogoje miru.

Dunaj, 13. avgusta. Po informacijah iz najzanesljivejših virov so vsa poročila klerikalnih listov o mučenju duhovnikov, katerim so se baje celo iztikale oči, naravnost iz trte izvita. Prav tako so zlagana, kakor tista vest, da bi bili revolucionarji v Barceloni preprečili rešitev nun iz ognja. V Španiji je poseben odbor menihov, škofev in vlade, ki je v zvezi z Rimom in ima namen, razširjati take lažnjive vesti po vsem svetu, da bi pripravil revolucionarje ob opravičene simpatije, ki jih povsod uživajo.

Madrid, 14. avgusta. Iz Melile poročajo časopisi, da bodo imeli Španci konec tedna 38.500 mož v Afriki. Med Kabili so baje hudi prepiri.

Penon de la Gomera, 13. avgusta. Čez dan je sovražnik večkrat streljal na trdnjavo. V mraku se je približal; španska artiljerija ga je prisilila, da se umakne. Po noči je na raznih krajih zažgal ogenj ter z uspehom streljal na trdnjavo. O polnoči je jenjal naskok. Španci nimajo izgub, Kabili imajo več mrtvih in ranjenih.

Tanger, 14. avgusta. Kabili so doslej vjeli 300 Špancev, s katerimi lepo ravnaajo.

Madrid, 13. avgusta. Vse vojne ladje so dobile ukaz, da odjadrajo v Melilo.

Stavka. Inomost, 13. avgusta. Stavka tiskarjev bo v ponedeljek končana.

Pruski vojni minister. Berlin, 13. avgusta. Za naslednika generala Einema je imenovan general infanterije v. Heeringen, ki je bil doslej poveljnik drugega armadnega zbora:

Neuroča z avtomobilom. London, 13. avgusta. V Tiltheadu se je včeraj avtomobil zapeljal v četo vojakov. Dva vojaka sta na smrt nevarno, tri je težko, pet pa jih je lahko ranjenih.

Dijak Dhingra. London, 13. avgusta. Državni podtajnik za notranje zadeve je ukazal, da se izvrši smrtna sodba nad indijskim dijakom Dhinagro dne 17. t. m. (Pred par dnevi se je poročalo, da bo Dhingra pomiloščen.)

Društvene vesti.

§ Podružnica klesarjev in kamnolomcev v Nabrežini prirodi v nedeljo, 15. t. m. na nabrežinski postaji koncert s plesom, čigar čisti dobiček je namenjen za podporo stavkujočim klesarjem v Trstu. Z ozirom na namen, pričakuje odbor najštevilnejšo udeležbo, da se izkaže tržaškim sodrugom tista vzajemnost, ki so jo oni ob vsaki priliki izkazovali nabrežinskim sodrugom.

Poslano.

Izjava.

Skupna seja upravnega odbora in nadzorniškega sveta «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico», ki se je vršila dne 13. avgusta zvečer, izjavlja, da je trditev bivšega društvenega prodajalca Drag. Grila, in trditev časopisa «Slovenec» z dne 7. avgusta, češ, da je predsednik upravnega odbora «Konsumnega društva za Ljubljano in okolico», Anton Kristan, samovoljno odpustil iz službe Grila — neresnična; resnica je, da se je v skupni seji dne 12. julija soglasno sklenilo odstaviti prodajalca Grila iz službe. Predsedniku Antonu Kristanu očitati v tem pogledu kaj nepravilnega, je — milo rečeno — nepošteno.

Po nalogu:

Za upravni odbor:

Buda Josip l. r.

Josip Slamnjak l. r.

Za nadzorstvo:

I. Klemenčič l. r.

R. Galovič l. r.

Naznanilo.

V Istri se je ustanovila s sedežem v Parenzu (Poreč) vpisana zadruga z o. j. pod imenom „Enopolio Istriano“, katere delokrog obsega celo deželo in katere namen je prodavati direktno vino producirano od svojih članov.

V to svrhu se iščejo spretni zastopniki in posetniki zalog in krčem, ki bi želeli prevzeti prodajo v različnih središčih konsuma.

„Enopolio“ se bavi tudi s razprodajo namiznega grozdja.

Pridelek 180.000 hektolitrov belega, rdečega, finega in namiznega vina. Pogoji po sporazumu.

Resne ponudbe s referencami naj se pošljejo na „Enopolio Istriano“ v Parenzo.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

Restavracija 'International'

v Ljubljani, ob Resljevi cesti št. 22
v bližini južnega kolodvora se priporoča.
Točijo se pristna vina iz dobro znane
kleti gosp. Dolničarja v Šmartnem pri
Savi in izborno sveže pivo.

Gorka in mrzla jedila.
Na razpolago je lep senčnat vrt in salon.
Kegljišče.

Postrežba točna. Cene zmerne.
Na obilen poset vabi **Marija Petrič**
restavratorka.
21-1

Ceniki zastoj in
poštne pristojnine

Pozor!

Kdor želi imeti dobro
uro, naj jo zahteva z
znamko «Union», ker te
ure so najbolj trpežne in
natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
uraru in trgovcu
v Ljubljani

delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
«Union» v Bielu in
Genovi. 40-21

Modna trgovina.
P. MAGDIČ
Ljubljana,
nasproti glavni pošti

priporoča: 35-16

vse modne in nakitne predmete, potrebščine
za krojače in šivilje, damsko perilo, bluže,
hišne halje, spodnja krila, narodne vezenine,
zastave, trakove in znake.

Klobuke za dame in deklice.

Potrebščine za modistinje.

Popravljanje damskih klobukov.

Posebni oddelek
: za gospode :

Vse vrste klobukov za gospode in otroke,
tkano barvasto in belo perilo, kravate, ro-
kavice in vse športne in toaletne predmete.

Globoko izpod cene
prodajam zaradi pomanjkanja prostora ravno dole spomladne in letne obleke, površnike, dežne
plašče za gospode in dečke. Najmodernejša konfekcija za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina
v Ljubljani
A. Lukič
Pred škofijo šte. 19.

Ustanovljena 1847.

52-28

Ustanovljena 1847.

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in go-
spoke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški yosički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Nizke cene! Velika suknena zaloga!

Priporočljiva slovenska trgovina za moško
in žensko blago pri 52-38

sv. Cirilu in Metodu
Ljubljana, Singerjeve ulice 1.

BLUZE v težki svili, volni in
drugim modnim blagu,
v krasnih modelih, naj-
novejša modna krila, ko-
stume, dežne plašče, otroške obleke, krstno opravo,
prepdasnike, vsevrstno perilo in druga oblačila. Naj-
finejše otroške kapice, klobučke, plaščke, pariške modroce,
nogavice, rokavice, jopice in druge pletenine. — Fine
zavratnice, naramnice, ovratnike, srajce in drugo pe-
rilo za gospode priporoča največja narodna konfekcija

M. Kristofič-Bučar

Stari trg 28 Ljubljana Stari trg 28

Zunanja naročila se izvršujejo takoj in ceno. Cene
radi male rezije brez konkurence. 52-40

Telefon št. 177

52-19

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n.
slavnemu občinstvu priporočam

zagrebško in
: češko pivo :

Največja zaloga,

najboljša in najcenejša trdka za
naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje, mizarje.

Lakov, pristnih angleških za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8
in 1 kg. 104-70

Jantarjeve glazure za pode. Edino trpežno in naj-
lepše mazilo za trde in mehke pode.

Voščila, štedilnoga, brezbarvnega in barvnega za
pode; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsakovrstne prevlake.

Brunolna za barvanje naravnega lesa in pohištva.

Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Ustanovljeno
l. 1892.

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Ustanovljeno
l. 1892.

l. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega klesa.

Maslobo za usnje.

Oljnatih barv, priznane najboljše.

Oljnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.

Steklarskega klesa, pristnega, zjamčeno trpežnega.

Gipsa, alabasterskega in štukaturnega.

Karbollnaja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstenih in rudniških.

Klesa za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših.